

Universal Declaration of Human Rights - Talysh

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

İNSONI HƏXON BARƏDƏ UMUMİYƏ BƏYONNOMƏ

Tərcüməkə: Allahverdi BAYRAMI,

Redaktəkə: Ataxan ƏBİLOV

09.12.11

Preambula

Bə insoni avlodon həmməy xasbiə ləyoğətə fikfamon iyən çəvon bərobərbə, yəndiku conibə həxon zine - ozodəti, ədoləti iyən sulhbeyəti əsosiə şərthə bə nəzə seədə;

Bə insoni həxon beitonəti iyən nifrət kardeəti bəşəriyyəti bə dəhşətvardə barbarizmi səbəb be, həmçinin bə sıxankarde, etiqadbaste ozodəti malikbiə, tarsiku, ehtijociku ozodbiə dınyo ofəyemonəti çı bəşəriyyəti ən ali piyəybe bə nəzə seədə;

İnsoni bə zılmi-istibdodi vəynə bənə oxonə vasitə bə ғыiom eşte məcbur nibe təmin kayro insoni həxon de ғыanuni hukuməti dasti mıdafiə karde zəruribe bə nəzə seədə;

Xəlğon arədə mehribanə munasibəton oko dastək doy vacibəti bə nəzə seədə;

İbiə Milləton xəlqon İbiə Milləton Təşkilati (İMT) Nizomnomədə bə əsosiə insoni həxon, bə insoni şəxsiyyəti ləyoğəti iyən ғыyməti, merdon-jenon həxon bərobərəti bovə kay təsdiğ karde, həmçinin həniyən hevuje ozodəti şəraitədə bə sosialə tərəğgi nailbe iyən bo jimoni şəraitəi çokbeyo koməq karde bə qətm doə be bə nəzə seədə;

Uzvbə devləton de İMT həmkoəti şəraitədə bə insoni həxon iyən əsosiə ozodətiyon bəməl vardero koməqəti karde bəştə ehdə peqəteəti bə nəzə seədə;

İn həxon iyən ozodətiyon tam dərk kardeyo həmonə ehdəpeqətəyon bə vırə rosniye yolə əhəmiyyət kəsb kardeəti bə nəzə seədəy;

İMT Penə Məclis

bəyon kardədə İnsoni Həxon barədə Umumiyyə Bəyonnomə qələy vəzifə tək, əçəyən bə vırə rəse qorə bəpe həmmə milləton iyən dəvləton joğə cəhd bıkən ki, har kəs iyən cəmiyyəti har qılə orqan ın Bəyonnomə ıştır dastədə rəhbər qəte əsodə maarifvonəti ya de tədrisə roy bə ın həxon iyən ozodətiyon hurmətkarde iyən əvoni təmin kayro dastək be bızno, milli iyən beynəlxəlqə səviyyədə de tərəqqipərvərə tədbiron roy həm İMT uzvbə xəlğon, həmən çəvon yuristiksiyə jiyobiə əraziyonədə jiyə xəlğon arədə həmməyəvo iyən effektiv zınə bıbu.

Maddə 1

Həmmə insonon bəştə ləyoğəti iyən həxonro ozod iyən bərobər movardə bedən. Çəvon şuur iyən vicdon hese, əve ki, deyəndı mınasibətədə bənə bıvə rəftor kardəninin.

Maddə 2

Har qılə şəxs ıstə ırqi, pusti ranqi, cinsi, zıvoni, dini iyən co əğıdə, milli ya sosial səvoni, əmlakə, sosialə movqe iyən co vəziyyətiku başıkrə nıbə ın Bəyonnomədə elon kardə bıə həmmə həxon iyən ozodətiyon malik bənine.

Çımiku ziodə, çı həminə şəxsi mənsubbıə məmləkəti ya ərazi, çı ərazi mıstəğıləti, ǵəyyuməti jiyobe, ıstənidarənıbə be ya suverenəti har curə şıklədə məhdud beku başıkrə nıbə, siyasiyə, huǵuǵiyə iyən beynəlxalǵə statusiku bə nav omə co-səçınətiyon barde əbini.

Maddə 3

Har şəxsi bo jiye, bo ozodəti iyən şəxsi dastnıjənəti həxış hese.

Maddə 4

Hiç kəs bənə kolə (nokə) ya şıkrə vəziyyətədə oǵəte əbini; ǵuldorəti iyən ǵulə hırıyemon həmməy formondə ǵədəǵən kardə bedə.

Maddə 5

Hiç kəs bə əzobi, ya ǵəddorə, çəy ləyoǵəti bə ji vardə ǵeyri-insonə mınəsıbəton, bə cəzoon məruz nibənine.

Maddə 6

Har qılə şəxs konco bedə bıbu ıstə həxe subyektəti zıneyəti həxış heste .

Maddə 7

Həmmə insonon ǵanuni vədə bərobərin iyən qanuni tərəfiku bərobər şıklədə ıstəni mıdafiə həxjon hestışone. Həmmə insonon ın Bəyonnomə dəcvoniyə har curə co-vıjnyətionku, bə jələvonə co-vıjnyətion har curə cəhdiku bərobər şıklədə mıdafiə həxjon hestışone.

Maddə 8

Har qılə şəxsi Konstitusiyə ya ǵanuni bəy doə həxon dəcvoniyə vaxtədə səlohiyətinə milliyə məhkəmon tərəfiku ıstə həxon mıdafiə karde həxış heste.

Maddə 9

Hiç kəs ıstənbəsə bə həbs, bo qəte ya bə kuçovnə məruz mande əzini.

Maddə 10

Har qılə şəxsi çəy həx iyən vəzləfon təyin kardəyo iyən bəyo handə bıə cinoyətə ittihomon əsosin be mıəyyən kardəyo, bəçəy koy mıstəğılə, bitərəfə məhkəmədə tam bərobərəti əsasədə, de oşkoəti iyən çı ədoləti həmməy tələbon çəş karde şərəitədə diyə kay həxış heste.

Maddə 11

1. Cinayət kardeədə ittihombıə har qılə şəxs tovə çəy qıno bəçəy mıdafiəyo həmmə imkonon təminbıə ojə məhkəmə ıstintaǵədə de ǵanuniyə ro sıbut be, beqıno hisobbe həxış heste.

2. Hiç qılə şəxs de milliyə ǵanundoəti iyən de beynəlxalǵə həxon əsosi bino be vaxt cinoyət hisob nıbə hərəkət iyən behərəkəton qorə cinoyətədə ittihom be əzini. Həmçinin bəy cinoyəti kardə vaxtədə tətbiǵ bey zınə cəzoku qonə cəzo tətbiǵ bey əzini.

Maddə 12

Hiç qılə şəxs bə şəxsiyə, xeyzonə mıdaxilə, kə-bə ənəqıniyəti, bəyəndı məktub nıvışte nunəkıliyəti, bəştə şərəfi iyən nufuzi ıstənbəsə ğəsdi məruz be əzını. Har kəsi bə joĝo mıdaxilə iyən ğəsdi çı ğanuni tərəfikü mıdafiə bey həxiş heste.

Maddə 13

1. Har qılə şəxsi har qılə məmləkəti hududədə sərbəst hərəkət karde iyən jimonə vırə səçınıye həxiş heste.
2. Har kəsi ıstən olkən daxil be şərti har qılə məmləkət tərək karde iyən bəştə olkə oqarde həxiş heste.

Maddə 14

1. Har qılə şəxsi təqibiku co məmləkətdə boştəno pənohqo nəve, həmçinin çı pənohqoədə istifadə karde həxiş heste.
2. Çı həxədə həğigətən bə ğeyri-siyasiyə cinayəton ro doədə, ya bə İMT-i məğsədon iyən prinsipəon zidd hərəkətonku bə nav omə təğibon vaxti istifadə karde əbını.

Maddə 15

1. Har qılə şəxsi vətəndoşəti həxiş heste.
2. Hiç kəs ıstənbəsə vətəndoşətikü, iyən vətəndoşəti dəqışkarde həxeku məhrum karde əbını.

Maddə 16

1. Bə perəsemonə sini rəsə merdon iyən jenon irqiyə, milliyə, diniyə əloməton qorə hiç qılə məhdudiyyət nıbəy bə nikah daxilbe iyən kəxıvandbe həx hısteşone. Əvon bə nikah daxil beədə, nikahi mıddətədə ya çəy dəcvonə vaxtədə çı eyini həxonku istifadə kardedən.
2. Nikah bə nikahi daxil bıə har dıqlə tərəf ozodə iyən tam rozi beədə dəbastə bedə.
3. Xeyzon çı cəmiyyəti təbiie iyən sərqrupə vahide, çəy çı cəmiyyəti iyən devləti tərəfikü mıdafiəbey həxiş heste.

Maddə 17

1. Har qılə şəxsi həm colinə, həmən de co kəson bə ico mülkiyyət xıvandbey həxiş heste.
2. Hiç kəsi ıstənbəsə çı mülkiyəto məhrum karde əbını.

Maddə 18

Har qılə şəxsi fikir, vicdon iyən din ozodəti həxiş heste. Bı həxe ıstə dini iyən etiğati dəqış karde ozodəti, bəştə dini iyən hovə kardəyon təhsil, dıvo kay, dini iyən ritualə ayinon icro kay vaxti colinə, ya de cokəson bə ico, oşko ya fərdi şikilədə etiğad kay daxile.

Maddə 19

Har qılə şəxsi əğidə iyən əy sərbəst ifadə karde ozodətiş heste; bı həxe be manə bə əğidə malikbe iyən informasiyon ya ideyaon devləti sərhədiku bə şikrə nıbə de dılıpiyə vasitəon nəve, ya bə dast varde, pevilo kay ozodəti daxile.

Maddə 20

1. Har qılə şəxsi bə dinc yığıncağon iyan assosasiyon ozodəti həxiş heste.

2. Hiç kəsi bə konsə qılə assosiasiya uzvəti məcbur karde əbini.

Maddə 21

1. Har qılə şəxsi devləti idarə kardeədə ya bilavasitə, ya ozodə şikilədə vijniyəbiə numayəndon vasitə iştirak kay həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi iştə olkədə devləti idaronədə xıdmət kardeyo bə bərobər imkoni həxiş heste.

3. Xəlği iradə çı iqtidarə hakimiyəti əsas bənine; In iradə iştəni de nunəkılə sədodoymonə roy, umumiyyə iyan bərobərə vijniyə həxe, ya sədodoymonə ozodəti təmin bıkə de co eynimənəynə forməyon dəvoniyyə biə mütəmadi iyan soxtə nıkardemonə vijnon nişo doənine.

Maddə 22

Har qılə şəxsi çı cəmiyəti uzv təkı sosialə mıdafiəş bənine iyan de milliyə ya beynəlxəlğə həmkəti roon, har devləti soxtemoni iyan pesurson dairədə çəy ləyoğəti mıdafiə iyan şəxsiyəti ozodə ovciyo iqtisadiyyə, sosialə iyan mədəniyyə sahonədə həxonış heste.

Maddə 23

1. Har qılə şəxsi de zəhməti dastko bey, sərbəstə koy vırə səçin karde, ədolətinə iyan çokə ko şəraitı bey, iyan bekoəti ku mıdafiə bey həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi hiç qılə co-vijniyəti nıbiə bo i curə koy i curə zəhməthəx səy həxiş heste.

3. Har kobıkə şəxsi bəştə koy qorə lozim beədə de co sosialə mıdafiə vasiton təmom biə, çəy iştəni iyan xeyzoni loyiğinə quzoroni təminbıkə ədalətinə iyan qənoətbəxşə maaş səy həxiş heste.

4. Har qılə şəxsi həmkaron ittifoğ soxtə iyan iştə sosialə marağon mıdafiə kardeyo bə həmkaron ittifaği uzvbey həxiş heste.

Maddə 24

Har qılə şəxsi istirohət, iyan asudə vaxt, həmçinin koyə ruji bəağılınıştə hudud, iyan maaş doə biə mütəmadiyyə məzuniyəti həxiş heste.

Maddə 25

1. Har qılə şəxsi iştəni iyan xeyzoni səhhəti iyan rifahi təmin kardeyo lozimbiə hardemon, takanemon, tibbiyyə xıdmət, iyan lozimi sosialə təminatən daxilbiə jimonə səviyyə iyan bekorəti, noxəşəti, əliləti, vevə mandəti, pibeyəti, iyan çı şəxsi iştəniku bə şıkrənıbə səbəbonku jimonə vasitəon qin kardeədə bə təminatı həxiş heste.

2. Moəti iyan hırdənəti bə məxsusiyə geydi iyan koməq səy həxiş heste. Nikohi səkıştədə, ya nikohiku bəkəno movardəbiə hırdənən i curə sosialə mıdafiəku istifadə kardəninin.

Maddə 26

1. Har qılə şəxsi təhsil səy həxiş heste. Kami ibtidai iyan umumiyyə təhsil bepul bənine. İbtidaiyyə təhsil icbari bənine. Har kəsi bo texnikiyyə iyan pişə təhsili səyo imkanış bənine. Ali təhsilən de har kəsi gəbiliyyəti bə həmməy i curə dərəcədə miyəssər bənine.

2. Təhsil - bə insoni şəxsiyəti tam inkişafıyo iyan bə insoni həxon iyan bə əsasınə ozodətion hurməti zyod kardeyo səbəro kardə bənine. Təhsil xəlğon irqi iyan diniyə qrupon arədə, iyəndı dərəsəmon, duruminəti iyan dustəti mehkəm kardeyo iyan İbiə Milləton sulhi oğəte sahədə fəaliyət nişo doyo koməq kardənine.

3. Valideynon boştə hırdəsininə əğılon təhsili novi səçin kardeədə sərbəstin.

Maddə 27

1. Har qılə şəxsi cəmiyəti mədəniyə jimonədə iştirok karde, hınəsənətikü həzz səy, elmiyə tərəğğiyədə iştirak karde iyan çəy foydəku istifadə karde həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi müəllif bə elmiyə, ədəbiyə iyan hınəsənətə əsəron səkiştədə bə məydon beşə maddiyə iyan mənəviyə mənafeyon noğə doy həxiş heste.

Maddə 28

Har qılə şəxsi bın Bəyonnomədə əks biə həx iyan ozodətion tam təminbiə sosialə iyan beynəlxəlğə reçini həxiş heste.

Maddə 29

1. Har qılə şəxsi əncəx çəy ozod iyan tam inkişafış mümkünbiə cəmiyəti vədə vəzifonış heste.

2. İştə həx iyan ozodətion bə əməl vardeədə har qılə şəxs əncəx bə jələvonə məhdudiyəton məruz mande bəzine ki, əvon çı ғанuni tərəfikü çı co kəson həx iyan ozodətion zine iyan bəvon hurmət be təminatıku, iyan demokratikə cəmiyəti əxlaqiyə, ictimaiyə, asayışə iyan umumiyə rifahə tələbon bə vırə rosne məğsədi təmin kardəyku bə nav bo.

3. In həx iyan ozodətion bə əməl varde bə İMT məğsəd iyan prinsipəon zidd nibənine.

Maddə 30

In Bəyonnomədə hiççi bə konsə qılə devləti, bə şəxson qrupi, iyan bə co-co şəxson Bəyonnomədə elanbiə həx iyan ozodətion məhv kardeyo səbərobıə de har qılə fəaliyyəti dastko be, ya konsə qılə joğə hərəkəti bə əməl varde həx doy təkinə təfsir karde əbini.
